

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
ВШТІП Академія прикладних наук у Познані (Польща)
Університет менеджменту та підприємництва у Валбжиху (Польща)
Університет третього віку у Громадці (Польща)
Університет економіки у Бидгощі (Польща)
Економіко-гуманітарний університет у Варшаві (Польща)
Жешувський університет (Польща)
Поморська Академія в Слупську (Польща)
Познанський університет економіки та бізнесу (Польща)
Гартмут Дюбек Товариство економічного і структурного розвитку з обмеженою
відповідальністю (Німеччина)
Хмельницький національний університет
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
ЗВО «Подільський державний університет»
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Державний біотехнологічний університет м. Харків
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Калуський політехнічний фаховий коледж

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
**«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне
забезпечення»**

Бережани – 2024

УДК 654.071
С 76

*Рекомендовано Вченою радою ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
(Протокол № 3 від 31.10. 2024 року)*

Рецензенти:

*І. Ф. Баланюк, доктор економічних наук, професор
М. В. Диха, доктор економічних наук, професор
А. Д. Чикуркова, доктор економічних наук, професор*

Редакційна колегія:

*к.е.н., доцентка М. С. Пономарьова (голова); д.е.н., професорка Д. І. Шеленко (замісник);
dr. n. sp. Grzegorz Konieczny; dr. n. e. Paulina Kolisnichenko, д.е.н., професорка Л. С. Сас.,
член-кореспондент, д.е.н., професор Шпикуляк О. Г., к.е.н., доцентка Т. О. Гуренко;
к.е.н. М. Р. Куляк, к.т.н., доцентка Р. М. Лещій*

Відповідальна за випуск:

докторка економічних наук, професорка С. М. Судомир

«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». Запоріжжя: ФО-П Однорог Т.В., 2024. С. 289.

ISBN 978-617-7823-77-2

Проведення конференції зареєстровано в ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»: Посвідчення № 529 від 27.09.2024 р.

У збірнику вміщено матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції **«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»** ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», що відбулася 23 жовтня 2024 року у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут».

Збірник охоплює основні напрями інженерно-економічних наук.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

@ ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Михайло ГАНУЩАК,
здобувач другого (магістерського) рівня
спеціальності 015 «Професійна освіта»
Державний біотехнологічний університет
Світлана ЗОЛОТАРЬОВА,
канд. с-г.наук, доцентка
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, Україна

ВИЩА АГРАРНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Система вищої аграрної освіти в Україні формувалася протягом багатьох десятиліть і має глибоке історичне коріння. Її основне завдання — підготовка висококваліфікованих фахівців для агропромислового комплексу, який залишається одним із ключових секторів економіки країни [1,2]. Однак сучасний етап розвитку аграрної освіти характеризується необхідністю адаптації до нових викликів, пов'язаних зі змінами клімату, інтеграційними процесами України в європейське освітнє та наукове середовище, а також впровадженням цифрових та інноваційних технологій у сільське господарство [3,4]. На сьогодні вища аграрна освіта представлена мережею провідних закладів, таких як Державний біотехнологічний університет [9], Національний університет біоресурсів і природокористування України, Сумський національний аграрний університет, Одеський державний аграрний університет тощо. Ці установи є не лише центрами підготовки кадрів, але й осередками наукових досліджень, спрямованих на розробку нових технологій у агрономії, тваринництві, біотехнологіях, ґрунтознавстві та екології. Наукові дослідження, які проводяться в аграрних закладах вищої освіти, сприяють розвитку науки та технологій, що відповідають сучасним потребам сільського господарства [4]. Однією з найважливіших тенденцій є активне впровадження дистанційного навчання. З початком пандемії COVID-19 більшість аграрних університетів перейшли на змішану форму навчання, яка поєднує онлайн-заняття з практичними сесіями. Такий підхід не лише забезпечує гнучкість навчання, але й дозволяє залучати студентів з віддалених регіонів, що особливо актуально для сільських місцевостей. Крім того, дистанційне навчання дає змогу студентам користуватися сучасними технологіями та розширювати свій доступ до навчальних ресурсів, включаючи міжнародні освітні платформи [7]. Ще одним важливим аспектом є потреба в оновленні матеріально-технічної бази. Багато аграрних університетів в Україні стикаються з проблемами застарілого обладнання, що обмежує їх можливості для ефективного навчання студентів та проведення сучасних досліджень. У цьому контексті важливу роль відіграють партнерства з бізнесом, що дозволяють залучати додаткові ресурси для модернізації обладнання та оновлення навчальних програм. Розвиток співпраці між навчальними закладами та аграрними підприємствами створює основу для обміну досвідом та знаннями, а також дозволяє майбутнім фахівцям проходити

стажування у реальних умовах [8]. Адаптація освітніх програм до європейських стандартів є ще одним кроком, що сприяє інтеграції України до світового освітнього простору. Цей процес вимагає розробки нових навчальних програм, які відповідають сучасним вимогам ринку праці та потребам аграрного сектору. Наприклад, введення спеціальних курсів з екологічного землеробства, управління водними ресурсами, а також дисциплін, пов'язаних з інноваційними технологіями, такими як аграрна робототехніка та точне землеробство, стає необхідністю для підготовки висококваліфікованих фахівців [3]. Отже, система вищої аграрної освіти в Україні проходить етап трансформації, який зумовлений необхідністю відповісти на глобальні виклики та інтеграцію у європейський освітній простір. Основні напрями розвитку включають модернізацію матеріально-технічної бази, запровадження змішаних форм навчання, адаптацію освітніх програм до потреб сучасного ринку та посилення співпраці з бізнесом. Успіх цих реформ значною мірою залежить від належного фінансування та активного залучення міжнародних партнерів. Майбутнє аграрної освіти в Україні залежить від здатності навчальних закладів адаптуватися до змін та створити якісну, конкурентоспроможну освітню систему, яка зможе забезпечити підготовку фахівців для сталого розвитку сільського господарства в Україні.

Список використаної літератури:

1. Фоменко В.Є., Хромова А.В. Організаційно-економічні передумови зростання виробництва та розвитку галузі рослинництва. матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції. «Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»,. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2020. 267 с С.104-106.
2. Lomovskyykh, L., Ponomarova, M., Chip, L., Krivosheya, E. and Lisova, O. (2021), Management and organizational and economic conditions of strengthening the marketing activity of the enterprise and maintaining efficient agrobusiness. Financial and credit activity: problems of theory and practice, vol. 2, is. 37, pp. 263– 270. <https://doi.org/10.18371/fcaptive.v2i37.230255>.
3. Іванов О. Сучасні виклики аграрної освіти в Україні // Журнал аграрної науки. – 2020. – Т. 25, №3. – С. 45–52.
4. Петров А. Європейська інтеграція вищої аграрної освіти в Україні // Аграрний огляд. – 2021. – Т. 17, №2. – С. 19–27.
5. Ковальчук В. Науковий підхід до аграрної освіти: теорія та практика // Український аграрний вісник. – 2019. – Т. 11, №4. – С. 32–39.
6. Мельник І. Біотехнології в аграрній освіті: сучасні тенденції // Вісник наукових досліджень. – 2022. – Т. 18, №1. – С. 66–72.
7. Сидоренко Г. Дистанційне навчання у вищій аграрній освіті України // Освітні перспективи. – 2021. – Т. 14, №1. – С. 58–63.
8. Павленко Л. Партнерство аграрного бізнесу та університетів як фактор розвитку // Економіка аграрного сектору. – 2023. – Т. 20, №5. – С. 27–34.
9. Джерела аграрної освіти і науки/ О.В. Ульяновченко, А. І. Кравцов, О.М. Голікова та ін./ Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків, 2018. – 108 с.